

UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

**ENHANCING COMMUNICATIVE COMPETENCE
OF EFL LEARNERS THROUGH TEACHING ELF**

Autoreferát dizertačnej práce

Nitra 2020

Mgr. Elwira Lewandowska

Dizertačná práca bola vypracovaná v externej forme doktorandského štúdia na Pedagogickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre

Doktorand: Mgr. Elwira Lewandowska
Školiace pracovisko: Katedra lingvodidaktiky
a interkultúrnych štúdií
Pedagogická fakulta
Univerzita Konštantína Filozofa
Dražovská cesta 4
949 74 Nitra

Školiteľ: prof. PhDr. Eva Malá, CSc.
Katedra anglického jazyka s didaktikou
Pedagogická fakulta
Ostravská univerzita
F. Šrámka 3
701 03 Ostrava, Česká republika

Oponenti: prof. PhDr. Richard Repka, PhD.
Pedagogická fakulta UK v Bratislave

prof. PaedDr. Zdena Kráľová, PhD.
Pedagogická fakulta UKF v Nitre

doc. PhDr. Ivana Šimonová, PhD.
Pedagogická fakulta OU v Ostrave

Autoreferát bol rozoslaný dňa: 23.06.2020

Obhajoba dizertačnej práce sa koná dňa 20.08.2020 o 13,00 hod.
pred komisiou pre obhajobu dizertačných prác v študijnom programme:
didaktika anglického jazyka a literatúry, študijného odboru: učiteľstvo a
pedagogické vedy na Pedagogickej fakulte UKF v Nitre.

Predseda odborovej komisie:
prof. PaedDr. Zdena Kráľová, PhD.
Pedagogická fakulta
Univerzita Konštantína Filozofa
Dražovská cesta 4
949 74 Nitra

UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Mgr Elwira Lewandowska:

ENHANCING COMMUNICATIVE COMPETENCE

OF EFL LEARNERS THROUGH TEACHING ELF

Autoreferát dizertačnej práce

na získanie akademického titulu „philosophiae doctor”, v skratke „PhD.”

študijný program: didaktika anglického jazyka a literatury

študijný odbor: učiteľstvo a pedagogické vedy

Nitra 2020

OBSAH

Úvod.....	4
1. Štruktúra dizertačnej práce.....	5
2. Teoretické východiská.....	8
3. Metodológia výskumu.....	13
3.1 Ciele a výskumné otázky.....	17
3.2 Výskumné metódy	19
3.3 Výskumná vzorka	20
4. Interpretácia výskumných údajov.....	20
5. Odporúčania pre prax.....	23
Záver.....	27
Summary.....	28
Výber použitej literatúry.....	31
Prehľad publikačnej činnosti doktoranda.....	34

ÚVOD

Nové možnosti, ktoré nám súčasná doba ponúka sú spojené nielen so slobodou cestovania, štúdia a zamestnania za hranicami svojej krajiny, ale aj s potrebou praktickej znalosti cudzieho (anglického) jazyka. Komunikácia ľudí v medzinárodnom prostredí sa vyznačuje inými črtami, než komunikácia realizovaná rodenými anglicky hovoriacimi. V dnešnom globalizovanom svete sa potreby ľudí menia vzhľadom na nevyhnutnosť spolupráce na viacerých úrovniach. Jedným z najdôležitejších aspektov je potreba nájsť spoločnú reč, ktorá umožní odstrániť komunikačné bariéry. Z tohto dôvodu je potrebné sústrediť sa na spôsoby, ktoré môžu prispieť k efektívnej komunikácii medzi ľuďmi rôzneho jazykového a kultúrneho pôvodu. V rámci celosvetového rozširovania sa anglického jazyka je nevyhnutné zohľadniť najdôležitejšie perspektívy, ktoré z toho vyplývajú. Tieto perspektívy sa týkajú statusu a úlohy komunikácie v anglickom jazyku ako *lingua franca*, kodifikácie novej variety anglického jazyka, ale predovšetkým úlohy vyučovania angličtiny ako cudzieho jazyka.

Cieľom dizertačnej práce je teoreticky preskúmať problematiku *lingua franca* a v rámci výskumu sa zamerať na postavenie a úlohu učiteľov a študentov z aspektu nového prístupu k výučbe anglického jazyka ako *lingua franca* (ELF) s osobitným dôrazom na jeho využiteľnosť a efektívnosť pri rozvoji komunikatívnych zručností študentov. Predmetná dizertačná práca pozostáva z troch hlavných kapitol, ktorých štruktúra je predložená v nasledujúcej časti autoreferátu.

ŠTRUKTÚRA DIZERTAČNEJ PRÁCE

List of Tables.....	8
List of Figures.....	9
List of Abbreviations.....	10
INTRODUCTION.....	11
1 Theoretical background on the ELF phenomenon.....	13
1.1.English reconceptualized.....	13
1.2.Defining the indefinable.....	16
1.3.Research into ELF.....	17
1.3.1.Phase I.....	18
1.3.1.1.Phonology.....	18
1.3.1.2.Lexicogrammar.....	20
1.3.1.3.Non-standardness in native/non-native language choices.....	22
1.3.1.4.ELF as a variety of English.....	24
1.3.1.5.The pragmatics of ELF.....	25
1.3.2.Phase 2.....	25
1.3.2.1Variability in ELF.....	26
1.3.2.2ELF reconceptualisation.....	28
1.3.3.Phase 3.....	29
2. TEFL versus ELF.....	31
2.1.Communicative Competence.....	31
2.2.ELF in teaching approaches and methods.....	33
2.2.1.Grammar-Translation Method.....	34
2.2.2.Direct Method.....	35
2.2.3.The Audiolingual Method.....	36
2.2.4.The Humanistic Approach.....	37

2.2.4.1. TPR and Natural Approach.....	38
2.2.4.2. The Silent Way and Suggestopedia.....	38
2.2.4.3. Community Language Learning.....	39
2.2.5. Communicative Language Teaching.....	40
2.2.6. Post-Pedagogy.....	41
2.3. Modernism vs Postmodernism in Education.....	42
2.4. Teaching ELF?	44
3. The methodology of the research.....	48
3.1. ELF-aware teaching paradigm.....	48
3.1.1. Content, Form and Use.....	49
3.1.2. Assessment.....	51
3.1.3. Culture.....	54
3.1.4. Practice.....	55
3.1.5. Materials.....	56
3.2. Research Questions.....	62
3.3. Research Design.....	64
3.4. Research phases.....	65
3.4.1. Phase 1 – quasi-experiment.....	65
3.4.1.1. Control Group.....	66
3.4.1.2. Experimental Group.....	68
3.4.1.3. The interviews.....	72
3.4.1.4. The Raters.....	73
3.4.1.5. Pilot Study – interviews.....	74
3.4.1.6. Pilot Study – Communicative Assessment Chart.....	75
3.4.2. Phase 2 – corpus study.....	78
3.4.3. Phase 3 – qualitative study.....	79

3.5. Materials.....	80
3.6.Participants.....	84
3.7.Sampling.....	86
3.8.Research Results.....	86
3.8.1.Phase 1- the quasi-experiment.....	87
3.8.2.Phase 2- corpus study.....	91
3.8.3.Phase 3 – study results.....	93
3.9.Results of the study.....	101
3.9.1.Hypothesis 1.....	102
3.9.2.Hypothesis 2.....	104
3.9.3.Research Questions 1 and 2	106
3.10.Implications for practice	107
3.10.1.University education programmes.....	109
3.10.2.Individualized Philosophies of Teachers.....	110
3.10.3.ELF materials.....	111
3.11.Limitations of the study.....,	112
Conclusions.....	114
Resumé.....	116
REFERENCES.....	128
APPENDICES.....	139

2 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ.

Problematike ELF sú venované viaceré zahraničné odborné state. Jenkinsová (2009) definovala ELF ako kontaktný jazyk medzi osobami, ktoré používajú rôzne materinské jazyky. Podľa Seidlhoferovej (2011) každé použitie anglického jazyka osobami, ktoré využívajú rôzne primárne jazyky a angličtina je nimi zvoleným komunikačným prostriedkom a často aj jedinou komunikačnou možnosťou, bude príkladom komunikácie ELF. Najnovšia a súčasne najširšia definícia, pokiaľ ide o význam, považuje ELF za spôsob medzinárodnej komunikácie v širšom kontexte (Mortensen, 2013). Analyzujúc definície ELF si môžeme všimnúť nasledujúcu charakteristiku tej istej formy komunikácie: komunikačné výmeny ELF nie sú obmedzené na miesto alebo kontext. Dewey a Leung (2010) konštatujú, že ELF je premenlivá a vzhľadom na rôzny jazykový repertoár komunikanta nie je jednoduché ju určiť alebo odhadnúť. Navyše, použitie ELF môžeme sledovať vo vnútornom, vonkajšom a rozšírenom okruhu, preto tento druh komunikácie nie je obmedzený žiadnou formou, skôr ide o definované konvencie. Na potvrdenie týchto hypotéz je v prvej kapitole dizertačnej práce predstavený prehľad výskumov zameraných na ELF, a slúži ako teoretický základ pre ďalšie rozbor, ktorých hlavnou úlohou je analýza ELF v kontexte metodiky vyučovania anglického jazyka ako cudzieho.

Už v roku 1980 Strevens (1980) konštatoval, že najdôležitejšou zmenou týkajúcou sa vyučovacích metód by malo byť zohľadnenie zvýšenia významu medzinárodnej komunikácie. Takmer v každej krajine na svete vyvstáva naliehavá potreba ovládať väčší počet jazykov, čo sa bude následne odzrkadľovať vo zvýšení možností efektívnej komunikácie

v medzinárodnom prostredí. Tieto tvrdenia, zohľadňujúce meniace sa prostredie jazykovej edukácie, boli zverejnené pred 40 rokmi, kedy anglický jazyk nebol až taký populárny. Dnes, samotná téma možnosti vyučovania anglického jazyka ako *lingua franca*, hoci je široko skúmaná, stále ostáva príčinou konfliktu medzi vedcami, ktorí zastávajú tradičný prístup k vyučovaniu cudzieho jazyka a uprednostňujú jeho rodnú varietu, a tých, ktorí vnímajú potrebu rozšírenia pohľadu na výučbu angličtiny ako jazyka, ktorý slúži na medzinárodnú komunikáciu.

To, čo je jadrom problémov v prístupe k výučbe ELF ako cudzieho jazyka, bolo Strevensov (1980) vysvetlené ako vzájomný proces spochybňovania opodstatnenosti „praktických“ alebo „akademických“ základov vyučovania anglického jazyka. Inak povedané, niektorí bádatelia majú tendenciu stotožňovať jazykovú edukáciu s osvojením si striktné akademického jazyka, a preto sa sústreďujú na korektnosť prezentovaných vyučovaných foriem, zatiaľ čo iní sa skôr koncentrujú na praktické ciele vyučovania jazyka, zamerané na efektívnu komunikáciu. Prvý model vyučovania jazyka, ktorý je tradičným modelom, obsahuje veľa obmedzení, ktorých zdrojmi sú jazykové štruktúry rodných variet. Druhý model je často považovaný za formu vyučovania, ktorá prezentuje nesprávne štruktúry zacielené na rýchle komunikačné výsledky. Podľa Seidhoferovej (2011), pravidlá, ktoré umožňujú používať anglický jazyk sú osobitným súborom regulačných konvencií, ktoré spravidla využívajú rodení hovoriaci. V tomto kontexte je používateľ anglického jazyka nútený dodržiavať zásady, čo, samozrejme, vylučuje tvorivejší prístup k anglickému jazyku. Môže to viesť k vzniku situácie, v ktorej je určitý súbor regulačných konvencií zvýhodnený a vhodnejší než iné. Tieto

konvencie prevládajú a každá odchýlka je považovaná za nesprávny tvar, a dokonca aj za tvar, ktorý je neprípustnou formou komunikácie v anglickom jazyku. Prvou a najdôležitejšou vlastnosťou ELF je však to, že je to „vznikajúca štruktúra“, čiže štruktúra, ktorá vo veľkej miere závisí od kontextu, a preto je tvorivejšia (ibidem : 120). Táto tvorivosť vyplýva, podľa Seidlhoferovej, z potreby užívateľov ELF vytvoriť mimoriadny jazyk. Jeho mimoriadnosť vyplýva zo skutočnosti, že nie je úplne zhodný s regulačnými konvenciami, ktoré definujú anglický jazyk.

Tento nesúlad však nevyplýva z neznalosti správnych foriem. Používatelia ELF si uvedomujú vznikajúcu štruktúru jazyka, ale neboja sa ho formovať a transformovať pre vlastné potreby. V tomto význame bude jazyk systémom, ktorý sa bude prispôsobovať zmenám podľa jeho každodenného použitia (Cameron, Larsen-Freeman, 2007) a jeho používatelia budú dodržiavať jazykové pravidlá v prípadoch, kedy budú pre nich dôležitou hodnotou. V opačnom prípade nebudú obmedzení konvenciami rodných variet (Jørgensen, 2008). Za pochopiteľné považujeme tvrdenie, že používatelia ELF sa vyhýbajú tradičným formám stanovenými rodnými varietami anglického jazyka a prejavujú veľkú kreativitu vo výbere jazykových foriem, ktoré sú často menej tradičné pokiaľ ide o gramatiku, lexiku a jazykovú pragmatiku. Podľa výskumov realizovaných v oblasti ELF (Seidlhoferová, 2004, Cogo, Dewey, 2006), môžeme niektoré jazykové normy ELF identifikovať ako tie, ktoré sa častejšie vyskytujú v medzinárodnom kontexte než v rodných varietach. Cogo a Dewey (2006) tvrdia, že používatelia jazyka si často vyberajú tieto štruktúry nie preto, že nevedia alebo si nie sú istí, ktoré štruktúry sú správne a korešpondujúce so štandardom rodnej variety, ale preto, že sú

to ich vedomé výbery zamerané na zlepšenie komunikácie, ktorá môže byť zakorenená alebo aspoň prepojená s určitými pragmatickými použitiami ELF.

Podľa Hülmbauerovej, Böhringerovej a Seidlhoferovej (2008) je jednou zo všeobecne nesprávnych predstáv týkajúcich sa ELF definovanie jeho používateľov. Podľa autoriek je nesprávne tvrdenie, že sú to osoby, ktoré sa učia anglický jazyk, pretože v skutočnosti sú to osoby, ktoré už používajú anglický jazyk na uspokojenie svojich potrieb. Napriek tomu, nezávisle od uvedenej charakteristiky, používatelia ELF stále potrebujú kompetenciu, ktorá im napomôže v účinnej komunikácii. Z tohto dôvodu sa myšlienka zapojenia paradigmy vyučovania ELF do modelov vyučovania jazykov, čo umožní používateľom anglického jazyka efektívne využívať získané jazykové znalosti, zdá mimoriadne zaujímavá.

To, čo navrhujú vedci, je zmena prístupu k ELF. ELF sa nemusí považovať za varietu anglického jazyka, ale za jeho vznikajúcu varietu, pričom so znalosťami, ktoré máme v oblasti komunikácie s využitím ELF, musíme uznať jej význam pri príprave našich študentov na komunikačné situácie v reálnom živote. Uznávajúc obmedzenia výsledkov výskumu ELF a zároveň si uvedomujúc význam tejto koncepcie pre vzdelávanie, Sifakis a Bayyurt (2017 : 459) navrhujú koncept výučby a učenia sa ELF. Koncepcia vychádza z myšlienky, že na to, aby bolo možné zaviesť ELF do vyučovacej praxe, je potrebné kriticky zhodnotiť výsledky výskumu týkajúce sa ELF a použiť ich v praxi vhodným spôsobom. Autori kladú veľký dôraz na aspekt reflexívneho prístupu učiteľov. Učiteľovi sa okrem toho dáva veľká sloboda pri rozhodovaní o tom, aký prvok myšlienky ELF by chcel použiť a do akej miery by bol vhodný v rámci jeho vlastnej

učiteľskej praxe. Je to v súlade s Kumaradiveluho post-metodickou pedagogikou, kde je učiteľ spolutvorcom vyučovacích a vzdelávacích skúseností svojich študentov.

Podľa Sifakisa (2019 : 4-5) koncept založený na výučbe a učení ELF obsahuje tri kľúčové prvky:

- znalosť jazyka a používanie jazyka – zahŕňa znalosť skladby, tvaroslovia, fonológie a pragmatických prvkov ELF, ktoré boli doteraz preskúmané. Vyžaduje si to aj znalosť *translanguagingu* (Garcia, Wei, 2014);

- uvedomovanie si inštruktážnej praxe – sa vzťahuje na individuálnu prax učiteľov v oblasti poskytovania študentom pokynov týkajúcich sa procesu vyučovania/učenia sa. Vo vzťahu k tomuto prvku je potrebné, okrem iného, zohľadniť aj spätnú väzbu, opravovanie chýb, prenos L1 a učebnice.

- uvedomovanie si učenia – sa vzťahuje na spôsoby, akými použitie ELF ovplyvňuje proces učenia sa anglického jazyka. Ak chceme integrovať ELF s EFL, musíme vziať do úvahy zmeny komunikatívnych zvyklostí, ktoré sú dôsledkom šírenia sa anglického jazyka.

Zámerom nášho výskumu, ktorý popisujeme v nasledujúcej časti, je poukázať na možnosti zvyšovania komunikatívnej kompetencie študentov anglického jazyka prostredníctvom výučby angličtiny ako *lingua franca*. V tejto súvislosti sa od učiteľov vyžaduje taká príprava študentov, aby si ELF sami uvedomili a následne sa stali kompetentnými používateľmi anglického jazyka v medzinárodnom kontexte.

3 METODOLÓGIA VÝSKUMU

Na základe naštudovaného rozsiahleho materiálu z problematiky ELF sme sa rozhodli ešte pred realizovaním samotného výskumu zostaviť praktický súbor pravidiel, ktoré by sa mali dodržiavať počas výučby ELF a ktoré nám slúžili ako istý zdroj pri stanovení našich výskumných aktivít.

Ak uvažujeme o začlenení prvkov ELF do vyučovacieho procesu, je nevyhnutné mať k dispozícii jasný a ľahko udržateľný súbor pravidiel. Preto sme na účely tejto práce vytvorili graf, v rámci ktorého sme identifikovali päť kľúčových prvkov, ktoré by, podľa nášho názoru, mali byť zohľadnené pred rozhodnutím obohatiť svoju učiteľskú prax paradigmou ELF.

Obr. 1 Paradigma uvedomelého vyučovania ELF (vlastný zdroj)

- **Obsah, forma a použitie**

Podľa nášho názoru, obsah by mal jednoduchým spôsobom integrovať obsah založený na rodnej reči ako východisko, a lexiko-gramatické, fonetické a pragmatické vlastnosti¹, ktoré boli skúmané a identifikované ako prevládajúce v komunikácii ELF. Hlavný dôraz by sa preto mal klásť na efektívnu komunikáciu s rôznymi hovoriacimi v rôznych situáciách v medzinárodnom kontexte. Študentom by sa mali poskytnúť rovnaké príležitosti integrovania príkladov natívnych a nenatívnych jazykových scenárov pri používaní anglického jazyka, ktoré ich môžu pripraviť na reálne životné situácie v medzinárodnom prostredí.

- **Hodnotenie**

Je zrejmé, že tradičné formy jazykového hodnotenia musia zlyhať, pretože neexistujú žiadne normy, odkazujúce na používanie ELF. Okrem koncepčných problémov s hodnotením ELF je potrebné brať do úvahy aj dosť monolitický pohľad na jazykové hodnotenie, ktorý je založený na natívnych normách. Výskum o používaní rôznych techník hodnotenia nám umožňuje vyvodiť niektoré všeobecné závery týkajúce sa užitočnosti hodnotenia výkonu študentov, z ktorých najdôležitejší je ten, že hodnotenie by malo odrážať nielen ciele výučby stanovené učiteľmi, ale predovšetkým preferencie študentov. Moderná vzdelávacia politika bude skôr smerovať k myšlienke hodnotenia podporujúceho učenie sa než k hodnoteniu procesu vyučovania, čo z hľadiska možnej zmeny orientácie jazykovej politiky z rodnej reči na jazykovú politiku zameranú na ELF je pozitívnou zmenou.

¹ Všetky uvedené prvky sú podrobne opísané v prvej kapitole dizertačnej práce.

- **Kultúra**

Pri zaradovaní kultúrneho obsahu by sme sa mali zamerať na tri odlišné typy kultúry: kultúru cieľového jazyka, kultúru materinského jazyka a svetovú kultúru (Matsuda, Friedrich, 2011). Je dôležité, aby si študenti osvojili kultúrny obsah, ktorý môžu prepojiť s cieľovým jazykom. Mali by sme ich vystaviť vplyvu rôznych kultúr, pretože môžeme predpokladať, že naši študenti prídu do styku s anglicky hovoriacimi, ktorí pochádzajú z rôznych jazykových a kultúrnych prostredí. Znalosť kultúry teda nemôže byť založená na monolitickom natívnom modeli, ale musíme ju vnímať z oveľa širšej perspektívy. Študenti by mali byť schopní zapojiť sa do diskusie aj o svojom vlastnom kultúrnom dedičstve, a malo by sa im umožniť osvojiť si aj fakty týkajúce sa svetového kultúrneho poznania, ktoré im v období globalizácie napomôže cítiť sa obyvateľmi globálnej dediny, ktorých spája spoločná zodpovednosť za celú planétu.

- **Prax**

Výučba vedome zameraná na ELF si vyžaduje, aby si učitelia uvedomovali, čo ich práca obsahuje, kto je do nej zapojený, aké sú kultúrne obmedzenia, aké sú ciele a úlohy vzdelávacieho procesu. Tieto poznatky sú pre učiteľov kľúčové pri efektívnom prepájaní konceptov EFL a ELF. V súvislosti s individualizovaným praktickým prístupom učiteľov k vzdelávaniu odporúčame Kumaravadeiveluov post-metodický prístup, ktorý svojimi hlavnými predpokladmi poskytuje učiteľom dostatočnú slobodu na to, aby sa zapojili do tvorivého vyučovania a kombinovali paradigmy EFL a ELF. V kontexte vyššie uvedených myšlienok sa javí vhodné aj prehodnotenie uplatňovania hlavných

poznatkov pedagogiky 3. tisícročia, ktorých súčasť tvorí šesť prvkov: flexibilita, začleňovanie, spolupráca, autenticnosť, relevantnosť a rozšírené inštitucionálne hranice (Felix, 2005). V rámci ELF považujeme uvedené prvky za kľúčové.

- **Materiály**

Obtiažny prístup k hotovým materiálom si vyžaduje určité úsilie tých učiteľov angličtiny, ktorí chcú počas vyučovacích hodín využívať ELF. Výber učebníc a iných učebných materiálov by mal mať zásadný význam pre efektivitu vzdelávacieho procesu. To znamená, že je potrebné hľadať materiály, ktoré poskytnú študentom čo najautentickejší prejav jazyka. Ak vybrané materiály nenapĺňajú naše očakávania, môžeme ich adaptovať alebo si pripraviť vlastné materiály. Pri výbere učebných materiálov, ktoré by pomohli pri prepojení EFL a ELF môžeme využiť nevyčerpatelné zdroje na internete. Kľúčovým aspektom prípravy materiálov je uvedomovanie si integrovania výsledkov výskumu ELF pri aplikovaní úloh tak, aby predstavovali vyváženejší príklad „autentického“ používania anglického jazyka na celom svete.

Z predstaveného súboru o. i. vyplýva, že študenti by mali mať takú komunikatívnu kompetenciu, ktorá zvýši vzájomné dorozumievanie sa, a učitelia – pri aplikovaní nových foriem hodnotenia by sa mali vo výučbe zamerať skôr na funkčnú znalosť angličtiny, než na dosiahnutie úrovne rodeného hovoriaceho a zároveň podniknúť kroky na podporu pozitívneho vnímania ELF v celosvetovom meradle.

3.1 Ciele a výskumné otázky

V rámci nášho výskumu navrhujeme použitie troch rôznych, ale vzájomne sa dopĺňajúcich metód zameraných na zadanie výskumných otázok spôsobom, ktorý umožňuje kvalitatívne a kvantitatívne skúmať a analyzovať získané údaje. S cieľom nájsť odpovede na výskumné otázky sa s respondentmi uskutočnili štruktúrované rozhovory, testy komunikačných zručností, boli aplikované dotazníky a štúdium korpusov. Zmiešaný výskumný prístup sa uplatňoval podľa logického postupu zhora nadol, čo podľa nášho názoru umožnilo posilniť silné stránky výskumu a celkovo potlačiť slabé stránky, ktoré by vyplynuli z použitia iba jednej metódy. Navyše, triangulácia umožnila vykonať viacúrovňovú analýzu skúmaného javu, čím sa zvýšila možnosť zovšeobecnenia výsledkov, ktoré budú sprístupnené širšej verejnosti vďaka viacstupňovej štruktúre.

Hlavným cieľom výskumu bolo zistiť:

Do akej miery sa aplikovanie metódy výučby (vedome) založenej na paradigme ELF preukáže ako účinné pri zvyšovaní komunikatívnych zručností študentov a ich akceptácii ELF.

V súlade s cieľom výskumu boli stanovené dve hypotézy a dve výskumné otázky:

Hypotéza 1:

Ho1 – Zavedenie metódy výučby založenej na paradigme ELF nezvyšuje úroveň komunikatívnych zručností respondentov.

Hypotéza 2:

Ho2 – V skúmaných vzorkách získaných po intervenčnej fáze sa zvýši používanie neštandardných foriem angličtiny v porovnaní so vzorkami získanými pred intervenciou.

Výskumná otázka 1:

Q1 – Existuje nárast pozitívnych reakcií študentov ohľadom rešpektovania dvojazyčnosti, resp. viacjazyčnosti po zavedení princípov výučby ELF?

Výskumná otázka 2:

Q2 – Zvýši sa u študentov pocit aktívnej účasti na globalizačných a modernizačných procesoch po zavedení princípov výučby ELF?

Ako bolo uvedené v teoretickej časti práce, množstvo štúdií venovaných postojom potvrdzuje existenciu fenoménu ELF a uvádza názory týkajúce sa úlohy ELF. Je však ťažké nájsť štúdiu, ktorá skúma užitočnosť a efektívnosť týchto teoretických predpokladov. Z tohto dôvodu sme stanovili prvú hypotézu a pokúsili sa detekovať úroveň zvýšenia komunikatívnych zručností používateľov anglického jazyka, ktorí nie sú rodenými hovoriacimi, prostredníctvom aplikovania metódy výučby založenej na paradigme ELF.

Druhá hypotéza bola prijatá s cieľom preskúmať koreláciu medzi štandardnými a neštandardnými formami využívanými používateľmi ELF pred a po vyučovacích hodinách založených na ELF, aby sa overilo, či

ELF je faktorom, ktorý zvyšuje nevhodné (z hľadiska ELT) a prijateľné (z hľadiska ELF) prejavy.

Okrem toho sa prostredníctvom dvoch výskumných otázok (Q1, Q2) snažíme nájsť odpoveď, či prijatie paradigmy vyučovania ELF môže podporiť porozumenie dvojjazyčných, resp. viacjazyčných pojmov v širšom kontexte globalizačných procesov, a tak vytvoriť pozitívnejší postoj budúcich učiteľov voči ELF a poskytnúť možnosť uznať jeho existenciu. Zámerom pri tvorbe otázok a hypotéz bolo získať odpoveď na hlavný výskumný problém týkajúci sa užitočnosti aplikovania metódy výučby založenej na paradigme ELF pri zvyšovaní komunikatívnych zručností respondentov výskumu.

3.2 Výskumné metódy

Kvantitatívna časť výskumu, ktorej cieľom bolo potvrdiť alebo zamietnuť stanovené hypotézy, a ktorú sme vypracovali s použitím štandardizovaného testu a štúdie korpusov, umožnila vykonať výskum s použitím štatistických metód. Cieľom výskumnej časti zahŕňajúcej aplikovanie kvalitatívnej metódy bolo zodpovedať na výskumné otázky pomocou pološtruktúrovaného rozhovoru. Trianguláciu metód dopĺňa dotazník, ktorý bol zameraný na analýzu získaných údajov pomocou neštatistických nástrojov. Uplatnením zmiešanej metódy sme chceli docieľiť zníženie negatívnych dôsledkov uplatnenia iba jedného prístupu, a tým posilniť silné stránky výskumnej činnosti.

3.3 Výskumná vzorka

Výskumná vzorka pozostávala zo študentov 1. ročníka Univerzity v Bielsko-Biala, ktorí v zimnom semestri 2018/2019 navštevovali kurz zameraný na komunikatívne zručnosti v anglickom jazyku. V experimentálnej a kontrolnej skupine bolo po 15 študentov. Všetci respondenti ukončili stredoškolské štúdium maturitnou skúškou z anglického jazyka, takže mali porovnateľné jazykové vedomosti a rečové zručnosti a vytvorili tak pomerne homogénnu výskumnú vzorku umožňujúcu realizovať navrhnuté postupy nášho výskumu.

4 INTERPRETÁCIA VÝSKUMNÝCH ÚDAJOV

Hypotéza H₀₁ bola overená pomocou pedagogického kvázi experimentu. Jeho cieľom bolo zhodnotiť zvýšenie komunikatívnych schopností respondentov pred a po intervencii. Zo získaných výsledkov vyplynulo, že v oboch skupinách (experimentálnej a kontrolnej), ktoré sa zúčastnili tejto experimentálnej fázy výskumu, bol zaznamenaný nárast komunikatívnych zručností. Respondenti v kontrolnej skupine zvýšili svoje komunikatívne zručnosti o 1,11 bodu. V experimentálnej skupine sa počet bodov zvýšil zo 4,62 pred intervenciou na 6,05 po intervencii. Priemerný rozdiel bol vyšší v experimentálnej skupine, keďže respondenti zvýšili počet bodov v priemere o 1,43. Vykonaním analýzy rozptylu ANOVA sme zistili, že nárast komunikatívnych zručností v oboch skupinách bol štatisticky významný pri $p < 0,05$. To nám umožnilo odmietnuť nulovú hypotézu a skonštatovať, že uplatňovanie metódy výučby založenej na paradigme ELF zvyšuje komunikatívne zručnosti študentov anglického jazyka.

Hypotéza Ho2 bola overená pomocou štúdia korpusov. Predpokladali sme, že uplatňovanie metódy výučby založenej na paradigme ELF bude mať priamy negatívny vplyv na správnosť hovoreného prejavu respondentov. Výsledky ukázali, že celkový počet neštandardných foriem sa pred intervenciou pohyboval približne okolo 1,87% v porovnaní s 0,73% po intervencii. Po vykonaní analýzy pomocou T-testu pre dve závislé sa potvrdilo, že rozdiel v priemeroch je štatisticky významný pri $p < 0,05$. To znamená, že naša intervencia nezvýšila celkový počet neštandardných foriem používaných respondentmi v experimentálnej skupine.

Kvantitatívna analýza zbavená obmedzením subjektívneho úsudku je dobrým ukazovateľom efektívnosti použitej stratégie pri zvyšovaní komunikatívnych zručností študentov. Uskutočnená analýza ukazuje, že uplatňovanie metódy výučby založenej na paradigme ELF môže významne podporiť komunikatívne zručnosti študentov.

S cieľom odpovedať na dve výskumné otázky položené v kvalitatívnej fáze štúdie, sme sa rozhodli analyzovať získané rozhovory a nájsť niektoré existujúce vzorce, ktoré bolo možné spozorovať pred intervenčnou fázou a po nej, aby sme u respondentov mohli skonštatovať možné zvýšenie pocitu z toho, že sú aktívnymi účastníkmi globalizačných a modernizačných procesov, a aby sme zistili ich úroveň rešpektovania dvoj-/viacjazyčnosti. Po analýze výsledkov z tejto časti nášho výskumu sme boli nútení odpovedať na obidve výskumné otázky záporne.

Implementácia výučby založenej na paradigme ELF nezvýšila medzi respondentmi pocit, že sú aktívnymi členmi globalizačných a modernizačných procesov, ani ich úroveň rešpektovania dvoj-/

viacjazyčnosti. Pokiaľ ide o prvú otázku, môžeme skonštatovať, že sme predpokladali zvýšenie pocitu študentov, že sú účastníkmi globálnej komunity vďaka tomu, že hovoria po anglicky. Tento ich pocit bol silný ešte pred uskutočnením výskumu. Respondenti preukázali pozitívny postoj voči globálnemu šíreniu anglického jazyka, ktoré sa považovalo za príležitosť na dosiahnutie rôznych životných cieľov. Znalosť anglického jazyka je v súčasnom svete považovaná za výhodu v porovnaní s nedostatkom znalosti tohto cudzieho jazyka, čo si môže vyžadovať niektoré ďalšie zručnosti spojené s efektívnou komunikáciou v medzinárodnom prostredí.

Čo sa týka druhej otázky, nebolo prekvapením, že *status quo* rodeného hovoriaceho je dosť silné v názoroch respondentov nášho výskumu, čo je v súlade aj s ostatnými štúdiami postojov uvedenými v teoretickej časti. Názory respondentov sú do istej miery protirečivé. Na jednej strane sú si vedomí súčasného postavenia anglického jazyka a považujú ho za globálny komunikatívny prostriedok používaný hlavne medzi nenatívnymi hovoriacimi, na druhej strane chcú dosiahnuť výslovnosť rodených hovoriacich, ktorých považujú za modelových používateľov anglického jazyka. Prekvapujúcim zistením bol negatívny vzťah respondentov voči akcentu u iných hovoriacich. Väčšina respondentov chce zmeniť svoj prízvuk tak, aby znel skôr ako u rodených hovoriacich alebo aspoň menej než prízvuk Poliakov hovoriacich po anglicky. Musíme teda konštatovať, že sme neuspeli v pokuse vyvolať pozitívny postoj k prízvuku hovoriaceho prostredníctvom prispôsobenia výučby založenej na paradigme ELF, pretože výskumná vzorka mladej

generácie reprezentuje vysokú mieru závislosti na tradičnej paradigme rodeného hovoriaceho.

5 ODPORÚČANIA PRE PRAX

Zdá sa, že samotné výsledky štúdie, ktoré potvrdzujú efektívnosť a tým aj dôležitosť začlenenia ELF do moderných pedagogických postupov, nie sú dostatočné, a na zmenu súčasného stavu vyučovania anglického jazyka ako cudzieho jazyka sú potrebné určité hlbšie zmeny.

Naše návrhy, týkajúce sa možného aplikovania výskumných zistení do pedagogickej praxe, sme sa rozhodli rozdeliť do troch vzájomne prepojených tém, ktoré považujeme za dôležité, pokiaľ chceme začať seriózne uvažovať o význame ELF v modernom vzdelávaní. Ide o vysokoškolské vzdelávanie, prípravu materiálov ELF a individualizované filozofie učiteľov. Tieto tri prvky sú vzájomne prepojené a zodpovedajú nielen za to, že sa ELF neakceptuje ako pedagogická paradigma, ale – čo je najdôležitejšie – za ťažkosti pri pokusoch učiteľov prakticky využívať zistenia nášho výskumu, ako aj ďalšie výskumné zistenia súvisiace s pojmom ELF.

Predovšetkým navrhujeme, aby vysokoškolské vzdelávacie programy pre budúcich učiteľov anglického jazyka ponúkali kurz, ktorý by študentov oboznámil s pojmom ELF a poukázal na jeho dôležitosť a všadeprítomnosť. Kurz by pokrýval najdôležitejšie výskumné zistenia z problematiky ELF a ich rozsiahle súvislosti. Uviedli by sa charakteristiky ELF, jeho postavenie a dôležitosť v medzinárodnej komunikácii, ako aj jeho obmedzenia, spolu s pedagogickými súvislosťami pri aplikovaní

metódy výučby založenej na paradigme ELF. Odporúčame, aby kurzy anglického jazyka ako cudzieho jazyka (EFL) pre študentov iných špecializácií, ponúkali vysoké školy súbežne s kurzami anglického jazyka ako *lingua franca* (ELF). Sú študenti, ktorých záujmom a študijným cieľom nie je dosiahnuť jazykovú úroveň rodených hovoriacich, ale rozvíjať efektívne komunikatívne zručnosti, ktoré umožňujú výmenu názorov, informácií alebo poznatkov s inými ľuďmi. Podľa nášho názoru je vhodné vytvoriť také kurzy, kde by sa študenti mohli učiť EFL spolu s aplikovaním metódy výučby založenej na paradigme ELF. Na umožnenie takéhoto prístupu je podľa nás potrebné, aby si študenti na základe vlastných preferencií mohli slobodne zvoliť, ktorú angličtinu sa chcú učiť. Sloboda výberu je, ako sa hovorí, kľúčom k úspešnému vzdelávaniu. Aby si sami študenti uvedomovali, že rozhodnutie o ich vlastných potrebách je iba na nich, mali by sa zmeniť postoje učiteľov týkajúce sa nielen ELF, ale aj TEFL.

Náš druhý návrh sa týka tvorby učebných materiálov pre ELF. Odporúčame vytvorenie takej učebnice EFL, ktorá by vyvážene prezentovala anglický jazyk používaný rodenými hovoriacimi, ako aj cudzincami. Materiály by mali byť relevantné a diferencované, aby vyhovovali potrebám študentov a zvyšovali ich motiváciu ku štúdiu. Výber materiálov by mal okrem toho prispieť k zvýšeniu povedomia o ELF. Pritom je dôležité integrovať kultúru L1 do výučby L2 a vytvoriť pozitívny obraz anglického jazyka používaného ľuďmi, ktorí nie sú rodenými hovoriacimi. Iba tak môžeme vytvoriť atmosféru akceptovania a tolerance voči dvojazyčnosti a viacjazyčnosti.

Je pravdou, že učitelia majú určité vysoko individualizované filozofie týkajúce sa ich vlastnej práce. Znamená to, že vedomosti a postoje učiteľov, ktoré sa prenášajú na študentov, sú postavené na pilieroch ich znalostí a pedagogickej praxe, ktoré sa budujú v priebehu viacerých rokov. V teoretickej časti dizertačnej práce sme uviedli rôzne štúdie o negatívnych postojoch voči ELF medzi študentmi a učiteľmi. Podľa nášho názoru, tieto negatívne postoje vyplývajú aj z toho, že učitelia nemôžu rozhodovať o tom, čo majú učiť. Vo väčšine prípadov sú nepriamo nútení vyučovať rozmanitosť anglického jazyka používaného rodenými hovoriacim v súlade s usmerneniami uvedenými v základných učebných osnovách Ministerstva školstva, s usmerneniami skúšobných komisií, ktoré kontrolujú jazykovú zdatnosť žiakov v porovnaní so štandardom rodených hovoriacich, ako aj autorov učebníc a vplyvných vydavateľstiev, ktoré demonštrujú silnú väzbu na natívny štandard. Nemenej závažným javom je aj zafixovaný negatívny obraz nenatívneho hovoriaceho so zlou znalosťou anglického jazyka. Na to, aby sme tento stav mohli zmeniť, je potrebné prehodnotiť úlohu učiteľa angličtiny, ktorý nie je rodeným hovoriacim, a posilniť pozitívny imidž nenatívneho používateľa anglického jazyka ako jeho efektívneho používateľa a komunikátora. Aby mohli učitelia prehodnotiť ciele svojej edukačnej práce, mali by sme ich oslobodiť od povinnosti stať sa dokonalými. Posilnenie úlohy nenatívneho učiteľa anglického jazyka, ktorý je dominujúcim typom učiteľa-lingvistu, je nevyhnutné najmä v súčasnom globalizujúcom sa svete. Navrhujeme preto zohľadniť ELF v povinných kurzoch pre budúcich učiteľov s cieľom upriamiť ich pozornosť na tento pojem a vybudovať si k nemu pozitívny postoj.

Nezávisle od vyššie uvedeného je spoločnou nevyhnutnosťou všetkých zainteresovaných strán potreba účasti na reálnych komunikačných výmenách v medzinárodnom prostredí. Obidve skupiny, t. j. študenti, aj aktívni učitelia, potrebujú používať ELF počas konferencií alebo školení, na ktorých sa zúčastňujú ľudia z rôznych jazykových prostredí. Študenti anglickej filológie i študenti iných špecializácií sa navyše môžu aktívne zúčastňovať rôznych výmenných programov a stáží, z ktorých najpopulárnejší je Erasmus Plus, a využívať ELF za účelom úspešnej komunikácie so svojimi rovesníkmi z iných krajín. Učitelia, pôsobiaci na rôznych stupňoch vzdelávania, ktorí absolvujú krátkodobé či dlhodobé pobyty v zahraničí taktiež potrebujú adekvátne rečové zručnosti nevyhnutné pri komunikácii s nenatívnymi hovoriacimi. Tieto praktické stránky ELF by sa mali zohľadňovať aj pri úvahách o užitočnosti a efektívnosti aplikovania metódy výučby založenej na paradigme ELF.

ZÁVER

Výsledky získané vo všetkých fázach výskumu nám dali odpoveď na otázku, či by sa aplikovanie metódy výučby založenej na paradigme ELF mohlo považovať za prínosné pre zvýšenie komunikatívnej kompetencie respondentov, respektíve, či má nepriaznivý vplyv na ich rečové zručnosti. Analýza výsledkov nám umožnila konštatovať, že používanie metódy výučby založenej na paradigme ELF podporilo osvojovanie si komunikatívnych zručností respondentov výskumu. Okrem toho, nárast komunikatívnych zručností bol výraznejší v experimentálnej skupine, čím sa potvrdila užitočnosť aplikovania paradigmy ELF vo vyučovaní.

V rámci nášho výskumu sme mali možnosť preskúmať aj množstvo neštandardných foriem v hovorených prejavoch respondentov pred a po intervencii, a zistili sme, že po intervencii sa výrazne znížil nielen počet neštandardných foriem, ale znížil sa tiež priemerný počet bežných jazykových chýb. Na rozdiel od všeobecného presvedčenia môžeme preto konštatovať, že vystavenie študentov neštandardným varietám anglického jazyka nemá nepriaznivý vplyv na správnosť ich hovoreného prejavu.

Analýzou rozhovorov sme našli odpovede na otázky, súvisiace s tým, či respondenti akceptujú ideu ELF. Zistili sme pritom, že postoje respondentov sú v súlade s výsledkami iných relevantných výskumov.

Uvedomujeme si, že výsledky výskumu, ktoré sú prezentované v dizertačnej práci, síce potvrdzujú účinnosť, a tým aj dôležitosť začlenenia ELF do moderných pedagogických postupov, avšak nie sú dostatočné na okamžité realizovanie zásadných zmien vo výučbe anglického jazyka ako cudzieho. Dúfame však, že sú prvým krokom vedúcim k týmto zmenám.

SUMMARY

Communication in English is held mostly among non-native speakers of English, who vastly outnumber the users from the inner circle. It is governed by a different set of regulative conventions in comparison to the native variety. It is prone to change and requires such skills as flexibility, ability to collaborate and to adjust to the changing environment. We must, therefore, try to instigate such competences among our students that will allow them to become members of the global village of English language users. To achieve that we must re-evaluate the aims of language education and our actions in the language classroom. This requires the application of post-modernistic approaches such as ELF-aware teaching paradigm. It was our attempt in this thesis to investigate the effectiveness of applying thereof in enhancing communicative competence among EFL learners of English.

We have decided to pursue this particular topic as we strongly believe that the need for effective communication in the globalized world is of paramount importance. We, as language educators are especially responsible for enabling our students to increase their competences with our help, that is why we must adapt our teaching methods to the changing environment concerning language use. To investigate, whether the application of ELF-aware teaching paradigm, that derives from abundant research into the nature of ELF along with the research concerning language methodology in general, we have decided to conduct an experiment, a corpus study and an interview. These three methods were used to obtain answers to the posed research inquiry: *To what extent the application of an ELF-aware teaching paradigm proves to be effective in*

increasing students communicative skills and their acceptance towards ELF notion.

The results gathered in all research phases provided us with an answer to the question of whether ELF-based instructions should be considered beneficial for the communicative skills of the learners, or whether they have a detrimental effect on their language skills. The analysis of the results allowed us to state that the application of an ELF-aware teaching paradigm fostered the acquisition of communicative skills among the participants that decided to take part in the study. Furthermore, the increase in communicative skills was more significant in the experimental group, which in our opinion accounts for the usefulness of ELF-aware teaching paradigm.

Moreover, we were able to investigate the amount of the non-standard forms in the spoken utterances of our research participants before and after the intervention and discovered that the number of not only non-standard forms decreased considerably, but also the average number of standard errors was lower after the intervention. We can, therefore, claim, contrary to a common belief, that the exposition to non-standard varieties of English does not have a detrimental effect on the correctness of students' spoken utterances.

We investigated the interviews to find an answer to questions concerning the acceptance of the participants towards the notion of ELF, just to discover that the attitudes of the participants are in line with the results of other attitudinal studies.

The results allow us to claim that the use of an ELF-aware teaching paradigm cannot, in any way, distort the efforts of teachers to

educate effective users of language, it can only foster this process. The abundant research into ELF and its characteristic traits allowed us to critically assess the usefulness of its findings, and we dare say that such a deepened analysis, if conducted, can put people a step closer in breaking up with the negative perception of this phenomenon. We hope that this work was a step in such a direction.

VÝBER POUŽITÉJ LITERATURY

CAMERON, Lynne and **LARSEN-FREEMAN**, Diane, 2007. Complex Systems and Applied Linguistics. *International Journal of Applied Linguistics*. 2007. Vol. 17, no. 2, p. 226-240. doi 10.1111/j.1473-4192.2007.00148.x. ISSN 1473-4192

COGO, Alessia, **DEWEY**, Martin, 2006. Efficiency in ELF communication. From pragmatic motives to lexico-grammatical innovation.[online] *Nordic Journal of English Studies*, 5(2) [cit. 18.03.2018] Available at <http://gupea.ub.gu.se/handle/2077/3148>.

COUNCIL OF EUROPE, 2001. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching and Assessment*. Strasbourg. ISBN 9780521005319

DEWEY, Martin, **LEUNG**, Constant, 2010. English in English language teaching: shifting values and assumptions in changing circumstances. *Working Papers in Educational Linguistics* 25. pp.1-15. ISSN 1548-3134

DÖRNEY, Zoltan, 2007, *Research Methods in Applied Linguistics*. Oxford: OUP. ISBN 9780194422581

FELIX, Uschi, 2005. E-learning pedagogy in the third millenium: The need for combining social and cognitive constructivist approaches. *ReCALL*, 17(1), pp. 85-100 ISSN 0958-3440

GALLOWAY, Nicola, 2018. ELF and ELT teaching materials. In: Jenkins, J., Baker, W., Dewey, M. (eds.) *The Routledge Handbook of English as a Lingua Franca*. Taylor & Francis. ISBN 9781138855328

GARCIA, Ofelia, **WEI**, Li, 2014. *Translanguaging: Language, Bilingualism and Education*. Palgrave Macmillan, London ISBN 1137385766

HEATH, Rose, **GALLOWAY**, Nicola, 2015. *Introducing Global Englishes*. Routledge. New York. ISBN 9780415835329

HÜLMBAUER, Cornelia, **BÖHRINGER**, Heike, **SEIDLHOFER**, Barbara, 2008. Introducing English as a lingua franca (ELF): Precursor and partner in intercultural communication. [online] *Synergies Europe*. 3, p. 25-36 [cit. 02.11.2016] Available at <https://gerflint.fr/Base/Europe3/hulmbauer.pdf>

JENKINS, Jennifer, 2009. English as a lingua franca: interpretations and attitudes. *World Englishes* 28. pp. 200-207. ISSN 1467-971X

JENKINS, Jennifer, 2015. Repositioning English and multilingualism in English as a Lingua Franca. *Englishes in Practice* (3). pp. 49-85 doi 10.1515/eip-2015-0003. ISSN 2049-7156

JØRGENSEN, Normann, 2008, Polylingual Languageing Around and Among Children and Adolescents. *International Journal of Multilingualism*. 5(3) pp. 161-176. DOI 10.1080/14790710802387562. ISSN 1479-0718

KUMARAVADIVELU, B, 2001. Toward a Postmethod Pedagogy. *TESOL Quarterly*, 35. pp. 537-560. <http://dx.doi.org/10.2307/3588427>. ISSN 1545-7249

MATSUDA, Aya, **FRIEDRICH**, Patricia, 2011. English as an international language: a curriculum blueprint. *World Englishes* 30: 332-344. ISSN 1467-971X

MCDONOUGH, Jo, **SHAW**, Christopher, **MASUHARA**, Hitomi, 2012. Materials and methods in ELT: A teacher's guide (3rd ed). London: Blackwell. ISBN 978-1-444-33692-4

MORTENSEN, Janus, 2013. Notes on English used as a lingua franca as an object of study. [online] *Journal of English as a Lingua Franca*, 2(1), pp. 25-46. [cit.26.05.2018] Available at doi:10.1515/jelf-2013-0002.

PHILLIPSON, Robert, 1992. *Linguistic imperialism*. Oxford: Oxford University Press. ISBN 0194371468

SEIDLHOFER, Barbara, 2004. RESEARCH PERSPECTIVES ON TEACHING ENGLISH AS A LINGUA FRANCA. *Annual Review of Applied Linguistics*. 2004. Vol. 24. DOI 10.1017/s0267190504000145. Cambridge University Press (CUP). ISBN 999083430X

SEIDLHOFER, Barbara, 2011. *Understanding English as a lingua franca*. Oxford: Oxford University Press. ISBN 0194426203

SIFAKIS, Nicos, 2019. ELF awareness in English Language Teaching: principles and processes. *Applied Linguistics*, 40(2). Pp.288–306. ISSN 0142-6001

SIFAKIS, Nicos, **BAYYURT**, Yasemin, 2018. ELF-aware teaching, learning and teacher development. In: Jenkins, J. Baker, W., Dewey, M. (eds) *The Routledge Handbook of English as a Lingua Franca*. Routledge, New York. ISBN 9781138855328

STREVENS, Peter, 1980. *Teaching English as an international language*. Oxford: Pergamon Press. ISBN 0080253334

PREHLAD PUBLIKAČNEJ ČINNOSTI DOKTORANDA

Vedecké práce v domácich časopisoch

1. LEWANDOWSKA, E. 2015, To teach or not to teach metaphors: a linguistic perspective on teaching the figurative language in Poland. *Journal of Interdisciplinary Philology*. ISSN: 1338-0591, 1(1), pp.5-29.

Vedecké práce v zahraničnom časopisoch

2. LEWANDOWSKA, E. 2017. Teaching for Creativity in the World of ELF. In: *Journal of Human Dignity and Wellbeing*, ISSN: 2392-2192 1(3).

Ohlasy

WANG, L. – KOKOTSAKI, W. 2018. Primary school teachers' conceptions of creativity in teaching English as a foreign language (EFL) in China. In: *Thinking Skills and Creativity*. 29 (1) pp. 115-130

3. POLOK, K., LEWANDOWSKA, E. 2019. Teaching lingua franca English - teaching the impossible? In: *World Scientific News*. ISSN: 2392, 125, pp. 139-158
4. POLOK, K., LEWANDOWSKA, E. 2019. Nauczanie lingua franca English - nauczanie niemożliwego? In: *Linguodidactica*, ISSN:1731-6332, pp.127-145.

Vedecká práca v zahraničnom recenzovanom zborníku

5. LEWANDOWSKA, E. 2019. English as a lingua franca: an overview of communicative strategies. In: B. Loranc-Paszyk (Ed.), *Rethinking directions in language learning and teaching at university level*. pp. 27-52. Research-publishing.net. <https://doi.org/10.14705/rpnet.2019.31.890>

Vysokoškolská učebnica

6. LEWANDOWSKA, E. 2017. In: BOBOŇOVÁ, Ivana, a kol, 2017. *Aplikácia metodiky hodnotenia kompetencií učiteľa : prípadové štúdie*. Praha : Verbum. ISBN 978-80-87800-38-6.

Ohlasy

GADUŠOVÁ, Z. - HAŠKOVÁ, A. - PREDANOCYOVÁ, Ľ. 2019. Teachers' professional competence and their evaluation. In *Education and Self Development*, vol. 14, no. 3, pp. 17-24. ISSN 1991-7740. Available from: DOI: 10.26907/esd14.3.02.

GADUŠOVÁ, Z. - HARŤANSKÁ, J. - HORVÁTHOVÁ, I. 2019. Evaluation of Teacher's Abilities to Choose Appropriate Teaching Methods and Forms as Their Key Professional Competence (Case study). In *IRCEELT-2019 Proceedings Book. 9th International Research Conference on Education, Language and Literature*, pp. 106-118. ISSN 2298-0180.

HAŠKOVÁ, A. 2019. Učiteľ ako aktér inovácií. In *Inovatívne trendy v odborových didaktikách: Prepojenie teórie a praxe výučbových stratégií kritického a tvorivého myslenia*. Nitra : UKF, s. 20-24. ISBN 978-80-558-1408-7.

GADUŠOVÁ, Z. a kol. 2019. *Nástroje hodnotenia kompetencií učiteľa*. Praha : Verbum, 197 s. ISBN 978-80-87800-53-9.

ČERETKOVÁ, S. a kol. 2019. *Kompetencie učiteľa. Hodnotenie. Sebahodnotenie*. Praha : Verbum, 182 s. ISBN 978-80-87800-54-6.

GADUŠOVÁ, Z. - JAKUBOVSKÁ, V. - PREDANOCYOVÁ, Ľ. 2019. Teacher's Ability to Develop Learner Personality and Their Competences - Pilot of Instruments for Its Evaluation. In *INTED2019*. Valencia : IATED Academy, pp. 3689-3695. ISBN 978-84-09-08619-1. Available from: DOI: 10.21125/inted.2019.

LOMNICKÝ, I. 2019. Rozvíjanie tvorivého a kritického myslenia v etickej výchove. In *Inovatívne trendy v odborových didaktikách: Prepojenie teórie a praxe výučbových stratégií kritického a tvorivého*

myslenia. Nitra : UKF, s. 357-364. ISBN 978-80-558-1408-7.

GADUŠOVÁ, Z. et al. 2019. Evaluation of Teacher Competence to Design and Plan Education Process in the Terms of the Slovak Republic. In INTED2019. Valencia : IATED Academy, pp. 3673-3682. ISBN 978-84-09-08619-1. Available from: DOI: 10.21125/inted.2019.

GADUŠOVÁ, Z. - ĎURKOVÁ, S. 2018. Responsible Self-Assessment as Part of Teacher Assessment. In ERIE 2018: Proceedings of the 15th International Conference. Prague : Czech University of Life Sciences, pp. 61-68. ISBN 978-80-213-2858-7.

Monografia

7. LEWANDOWSKA, E. 2018. In: STRANOVSKÁ, Eva, a kol, 2018. *Výskum hodnotenia kompetencií učiteľa*. Praha : Verbum - ISBN 978-80-87800-43-0.

Ohlasy

GADUŠOVÁ, Z. - HAŠKOVÁ, A. - PREDANOCYOVÁ, E. 2019. Teachers' professional competence and their evaluation. In Education and Self Development, vol. 14, no. 3, pp. 17-24. ISSN 1991-7740. Available from: DOI: 10.26907/esd14.3.02.

JAKUBOVSKÁ, V. 2019. Výskum zameraný na rozvíjanie osobnosti žiaka a jeho kompetencie. In Mládež a spoločnosť, roč. XXV, č. 3-4, s. 51-64. ISSN 1335-1109.

GADUŠOVÁ, Z. - HARTÁNSKÁ, J. - HORVÁTHOVÁ, I. 2019. Evaluation of Teacher's Abilities to Choose Appropriate Teaching Methods and Forms as Their Key Professional Competence (Case study). In IRCEELT-2019 Proceedings Book. 9th International Research Conference on Education, Language and Literature, pp. 106-118. ISSN 2298-0180.

GADUŠOVÁ, Z. a kol. 2019. *Nástroje hodnotenia kompetencií učiteľa*. Praha : Verbum, 197 s. ISBN 978-80-87800-53-9.

ČERETKOVÁ, S. a kol. 2019. Kompetencie učiteľa. Hodnotenie. Sebahodnotenie. Praha : Verbum, 182 s. ISBN 978-80-87800-54-6.

GADUŠOVÁ, Z. - JAKUBOVSKÁ, V. - PREDANOCYOVÁ, Ľ. 2019. Teacher's Ability to Develop Learner Personality and Their Competences - Pilot of Instruments for Its Evaluation. In INTED2019. Valencia : IATED Academy, pp. 3689-3695. ISBN 978-84-09-08619-1. Available from: DOI: 10.21125/inted.2019.

LOMNICKÝ, I. 2019. Rozvíjanie tvorivého a kritického myslenia v etickej výchove. In Inovatívne trendy v odborových didaktikách: Prepojenie teórie a praxe výchovných stratégií kritického a tvorivého myslenia. Nitra : UKF, s. 357-364. ISBN 978-80-558-1408-7.

GADUŠOVÁ, Z. et al. 2019. Evaluation of Teacher Competence to Design and Plan Education Process in the Terms of the Slovak Republic. In INTED2019. Valencia : IATED Academy, pp. 3673-3682. ISBN 978-84-09-08619-1. Available from: DOI: 10.21125/inted.2019.

Účasť na projektoch

1. *Hodnotenie kompetencií učiteľov.* Projekt APVV-14-0446.
2. *Kontrastívna analýza ako efektívna podporná metóda vyučovania anglickej výslovnosti na ZŠ.* Projekt KEGA č. 006UKF-4/2017

Členstvo v organizačných výboroch medzinárodných vedeckých podujatí

1. Názov podujatia: *DESIRE* Symposium
Termín konania: 11.-14.09.2016
Miesto konania: Nitra
Organizátor: UKF v Nitre

2.

Názov podujatia: *Exchange of Language Education Practice among European Teachers*

Termín konania: 27.-28.04.2017

Miesto konania: Nitra

Organizátor: UKF v Nitre a STU v Bratislave

3.

Názov podujatia: *International IATEFL Poland Conference*

Termín konania: 15.-17.09.2017

Miesto konania: Bielsko-Biala, Poland

Organizátor: Technická a humanitná univerzita v Bielsko-Biala

Účasť na vedeckých konferenciách

1.

Názov konferencie: *Rethinking Directions in Language Teaching and Researching*

Názov príspevku: Teaching English as a lingua franca – research overview

Termín konania: 8.-9.06.2017

Miesto konania: Bielsko – Biala, Poland

Organizátor: Technická a humanitná univerzita v Bielsku-Biale

2.

Názov konferencie: *The Impact of learning environments on second language acquisition and foreign language learning*

Názov príspevku: Teaching English as a lingua franca

Termín konania: 18.-20.05.2017

Miesto konania: Szczyrk

Organizátor: Slezská univerzita v Katovicích

3. Názov konferencie: *Młodzi Naukowcy – Badania, Zainteresowania, Pasje*

Názov príspevku: The Use of Communicative Strategies Among ELF users and its impact on Teaching Policies

Termín konania: 26.-28.02.2018

Miesto konania: on-line

Organizátor: Slezská univerzita v Katovicích a Wiseplace sp. Z.o.o

Absolvovanie zahraničných pobytov

Názov: *International Week 2018*

Termín konania: 1.-10.10.2018

Miesto konania: Olomouc

Organizátor: Faculty of Education, Palacký University Olomouc

Názov: *Staff Mobility for Teachers*

Termín konania: 11.-12.04.2019

Miesto konania: Brno

Organizátor: Masarykova Univerzita, Centrum jazykového vzdelávání